

Çocuğum ve Paylaşmak

Uzm. Dr. Zerrin Topçu Bilgen

“Çocuğum paylaşmıyor. Acaba bencil bir çocuk mu yetiştiriyoruz?”

Bir çok anne-baba çocuklarının özellikle yürümeye başladıktan sonraki dönemden itibaren paylaşmak konusunda inatçı, huzursuz, ağlayan tavırları karşısında endişe biraz daha yaşları ilerledikçe de kızgınlık bazen de utanç hissedebilirler.

Hangi Yaşlarda Paylaşma Zorluğu Doğaldır?

Özellikle 18. aydan başlayıp (giderek azalması beklenen) 3-4 yaşına kadar olan çocuklarda paylaşmak konusu çok zor olabilir. Beklenen “paylaşmama” davranışının giderek azalmasıdır. Bazı çocuklar bu zorlukları daha hafif bazıları daha şiddetli geçirebilir. Her geçen zaman biraz daha şiddeti azalıyorsa endişe edecek bir durum yoktur. Ayrıca bu yaş aralığında çocuğun birşeyleri paylaşmaya yönelik hiçbir kızgınlık, inatçılık tepkisi verMEMEsi de doğal değildir.

Çocuklar Neden Paylaşmak İstemezler?

Çocuk, yaşından itibaren yürümeye başlayıp, sonra 2 yaşından itibaren de konuşmaya başlayınca aslında önceki bebeklik evresinin özelliklerinden yani “bağımlılık”tan çok farklı bir evreye geçmektedir. Dünya kendileri için heyecan verici bir yer olmakla beraber aynı zamanda bu durumu “dünyaya sahip olmak”la karıştırdabildikleri bir evredir. Bu evre “benmerkezci” olarak tanımlanmaktadır. Yani bütün dünya onun çevresinde dönüyormuş gibi düşünmeye başlarlar. Ani ve hızlı değişimlerin olması çocuğun sahip olduklarını korumaya yönelik “paylaşmama” davranışını doğurmaktadır. Sahip olmamanın kendisinde yarattığı kaygıyı azaltmak için bir savunmadır aslında. Her ne kadar bağımsızlaşmanın dayanılmaz cazibesiyle büyülense de eski bebeklik döneminin; “anneye sahip olma, memeye sahip olma” algılarını yavaş yavaş kaybetmeye de başlamaktadır. Bu yaşanan aynı zamanda bir “kayıp”tır. Çocuk hem kaygıları, kayıpları, özlemleriyle başetmeye çalışırken bu dünyanın yalnızca kendisine ait olmadığı, istediği an istediğine kavuşamayacağını farketmeye başlamıştır.

Peki ne yapmak gerekli?

Bu noktada, çocuğunuza ısrarla elindeki bir şeyi arkadaşıyla paylaşması için zorlamamak ancak teşvik etmek uygun olacaktır. Teşvikten kastedilen “arkadaşınla paylaşabilirsin. Sen de onunkini denemek isteyebilirsin” gibi ifadelerle açık, sade ve kısa bir hatırlatma yapılması yeterlidir. Bu yaş dönemindeki çocuklara paylaşmanın yararları üzerine adeta bir konferans verir gibi uzun uzun anlatılması da önerilmemektedir. Çünkü çocuğu gereksiz detaylar ve hazır olmadığı bir dönemde olabileceğinden çocuk sıkılabilir.

”Bak arkadaşın seninle paylaşıyor. Sen de paylaş” ya da” Ooo hiçbir şeyini vermiyorsun. Bak yeter artık alırım hepsini elinden” ya da “Paylaşmazsan kimse seninle oynamaz. Ben de seninle oynamam” gibi kıyas içeren, tehditkar tutumlar sorunun azalmasından çok çocuktaki direnci artırabilir.

Bazı durumlarda diğer çocuğun eşyasını alıp vermemek için direnebilir. Burada da bir süre bekleyip “ bu oyuncuğ şimdi vermelisin. Çünkü bu oyuncak sana ait değil” demek gerekir. Diğer çocuktan aşırı bir anlayış (büyük çocuk olduğu için ya da erişkinlerden) beklenmesi ya da her ağladığında bu davranışın yinelenmesi uygun olmayacaktır.

Öte yandan çocuğa uygun model olmak çocuğun zorlu davranışlarıyla başedebilmesinde önemli bir faktördür. Çocukların, anne- babalar neleri, nasıl paylaştıklarını görmeye ihtiyaçları vardır. Sürekli “ paylaşmalısın“ yerine “ seninle bunu paylaşalım” denmesi de çocuğun öğrenmesine katkı sağlayacaktır.